

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради Університету
від 30.05.2024 року, протокол № 8,
введене в дію наказом від 30.05.2024 року №461

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з розроблення програм практики
здобувачів фахової передвищої, вищої освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Методичні рекомендації (далі – Рекомендації) розроблені з метою встановлення в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка єдиних норм і вимог до структури, змісту та оформлення програм практики здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, визначення алгоритмів їхньої розробки та оновлення.

1.2 Рекомендації укладено відповідно до положення про практику студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (далі – Університет), не суперечать чинному законодавству й нормативній базі забезпечення якості освітньої діяльності, фахової передвищої, вищої освіти.

1.3 Рекомендації розроблені для використання кафедрами, цикловими комісіями структурних підрозділів Університету, що забезпечують підготовку фахівців за освітніми ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії та освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

1.4 Програма практики (далі – ПП) – є нормативним документом Університету і розробляється кафедрою (цикловою комісією) для кожного виду практики на основі навчального плану.

1.5 ПП повинна відповідати вимогам стандартів фахової передвищої, вищої освіти, професійних стандартів, урахувати специфіку освітньої програми (спеціальності, спеціалізації), бути спрямованою на досягнення програмних результатів навчання за освітньою програмою.

1.6 ПП за своїм змістом є документом, що визначає мету, зміст, завдання, форми і методи контролю, звітності та очікувані результати під час проходження практики студентами.

1.7 До складу розробників (авторів) ПП входять гарант освітньої програми, представники роботодавців, здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні (педагогічні) працівники кафедр (циклових комісій), які забезпечують організацію та навчально-методичне керівництво певним (конкретним) видом практики.

1.8 ПП обговорюється на засіданні кафедри / циклової комісії (за необхідності на спільному засіданні кафедр) і затверджується проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи (для докторів філософії – проректором з наукової роботи).

У випадках коли програма висувається від кількох кафедр різних підрозділів, необхідним є розгляд на спільному засіданні всіх кафедр, які беруть участь у її формуванні і затвердженні.

1.9 Для різних форм навчання (денна, заочна) розробляється одна ПП.

1.10 Якщо практика складається із декількох змістовних компонентів, а керівництво нею забезпечується кількома кафедрами Університету, розробляється єдина програма практики.

1.11 ПП розробляється на термін дії навчального плану. Оновлення програми практики проводиться в таких випадках: зміна державних стандартів освіти; затвердження нової редакції освітньої програми; внесення змін до навчального плану тощо.

1.12. Поточні зміни до ПП можуть вноситись щорічно до початку нового навчального року при зміні або уточненні завдань практики; форм звітності і системи контролю та оцінювання знань; рекомендованих джерел інформації тощо. Зміни затверджуються на засіданні кафедри (циклової комісії), погоджуються з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи).

1.13. ПП узгоджується з базами практики до її початку.

1.14. ПП укладається українською мовою та оприлюднюється на сайті Університету.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

2.1 ПП має таку структуру:

- титульна сторінка;
- опис практики;
- бази практики;
- мета та завдання практики;
- результати проходження практики;
- структура практики;
- зміст практики;
- контроль навчальних досягнень;
- рекомендовані джерела;
- додаткові ресурси.

Як правило, ПП оформлюється за шаблоном, наведеним у додатку А.

2.2 Оформлення титульної сторінки програми практики здійснюється з урахуванням таких особливостей:

- шифри та назви галузі знань, код і найменування спеціальності вказуються у відповідності до Постанови КМ України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами та доповненнями);

- позиція «Спеціалізація» заповнюється за умови її наявності, як складової спеціальності. При відсутності інформації про спеціалізацію поле видалюється.

- якщо практика входить до вибіркової частини навчального плану, необхідно також зазначити назву вибіркового блоку (за наявності).

2.3 При заповненні розділу 1 ПП – «**Опис практики**» слід зазначити загальну кількість кредитів / годин, визначених навчальним планом, термін проведення (проходження) практики, тривалість, кількість змістовних компонентів.

Якщо ПП складається із декількох змістовних компонентів, то після заповнення загального опису практики додаються поля відповідних змістовних компонентів.

Приклад:

Програма навчальної (психолого-педагогічної) практики.

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Навчальна (психолого-педагогічна) практика</i>		
Вид практики	Обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістовних компонентів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин:	90	90
Тривалість (у тижнях)	2	
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>залік</i>	
<i>Психологічна компонента:</i>		
Курс	2	
Семестр	4	
Обсяг кредитів	1,5	
Обсяг годин, в тому числі:	45	
Тривалість (у тижнях)	1	
<i>Педагогічна компонента:</i>		
Курс	2	
Семестр	4	
Обсяг кредитів	1,5	
Обсяг годин, в тому числі:	45	
Тривалість (у тижнях)	1	

2.4 У розділі 2 ПП – «**Бази практики**», зазначаються типи установ за видами господарської діяльності, а також орієнтовний перелік баз практики (перелік підприємств, організацій або місць проходження практики).

2.5 При заповненні розділу 3 ПП – «**Мета та завдання практики**», слід враховувати, що:

- формулювання мети та завдань практики здійснюється відповідно до її виду та має чітко корелюватись із метою і завданнями підготовки фахівців за освітньою програмою;

- обсяг тексту мети не повинен перевищувати 300 символів;

- завдання мають чітко вказувати, на формування яких саме компетентностей випускника спрямований даний вид практики, враховуючи матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, зазначених в описі освітньої (професійної/наукової) програми;

2.6 При заповненні розділу 4 ПП – «**Результати проходження практики**», слід враховувати матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Формулювання результатів проходження практики здійснюється із використанням активних дієслів (знати, вміти, приймати рішення, використати, застосовувати, демонструвати, аналізувати тощо).

2.7 У розділі 5 ПП – «**Структура практики**», зазначаються етапи проходження практики; план (порядок) її проходження, що містить перелік

видів діяльності здобувачів фахової передвищої, вищої освіти для досягнення поставленої мети і виконання завдань практики з орієнтовним розподілом годин, передбачених для їх виконання; тематичні плани всіх змістовних компонентів практики. Окремо може зазначатись розподіл годин для заочної форми навчання.

2.8 Розділ 6 ПП – «**Зміст практики**», повинен відповідати меті, завданням, бути пов'язаним з діяльністю здобувачів освіти у Центрах компетентностей та вказувати на зв'язок з іншими видами практик, містити інформацію щодо особливостей організації і проведення практики, її специфіки. Цей розділ повинен містити завдання практики для здобувачів вищої освіти, обов'язки здобувачів освіти та керівників практики від Університету та від бази практики.

2.9 У розділі 7 – «**Контроль навчальних досягнень**», описується порядок підведення підсумків практики. Необхідно вказати види робіт/діяльності студента під час проходження практики, за якими буде оцінюватись рівень досягнення результатів практики та форма звітності студента (*щоденник практики / індивідуальний план / портфоліо / презентація тощо*); зазначити перелік звітної документації, яку готує студент під час практики (зразки повинні міститися у додатках до програми практики); вимоги до звіту про практику; система контролю керівником практики та критерії оцінювання результатів проходження практики.

Якщо тривалість практики, що проводиться з відривом від теоретичного навчання, становить понад 8 тижнів та/або передбачає зміну завдань, баз практики, то програмою практики мають бути передбачені проміжні етапи звітності з проведенням відповідних заходів, формат проведення таких заходів і форми звітності щодо отриманих результатів здобувачами вищої освіти. Такі заходи проводяться з метою корегування подальших етапів проходження практики.

Результати проходження практики оцінюються за шкалою, прийнятою в Університеті.

2.10 Розділ 8 – «**Рекомендовані джерела**» заповнюється за потреби та може містити посилання на нормативну та іншу документацію баз практики та/або відповідні посадові інструкції.

2.11 У розділі 9 – «**Додаткові ресурси**», зазначаються інші методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики, правила техніки безпеки, перелік екскурсій під час проведення практики та інші заходи, що сприяють закріпленню теоретичних знань, отриманих під час навчання тощо або посилання на електронні ресурси, на яких розміщено додаткову інформацію щодо практики.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

_____ (назва факультету, коледжу)

_____ (назва кафедри, циклової комісії)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

_____ (ПІБ)

« _____ » _____ 20__ р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

_____ (вид та назва практики за навчальним планом)

для студентів

спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

освітнього рівня _____
(назва освітнього рівня)

освітньої програми _____
(шифр і назва освітньої програми)

Розробники:

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, циклова комісія)

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) _____

Протокол від ____ . ____ . 20 ____ р. № ____

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

Програму практики погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проєктної групи) _____

(назва освітньої програми)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проєктної групи) _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ . 20 ____ р.

Програму практики перевірено

Заступник директора/декана _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ . 20 ____ р.

Пролонговано:

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20 ____ р., протокол № ____

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики		
Загальний обсяг кредитів / годин		
Курс		
Семестр		
Кількість змістовних компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів		
Обсяг годин		
Тривалість (у тижнях)		
Форма семестрового контролю		

1. Бази практики

2. Мета та завдання практики

3. Результати проходження практики

4. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1 ...	
1)	
2)	
...)	
Разом	
Етап ...	
1)	
2)	
...)	
Разом	
Етап n	
1)	
2)	
...)	
Разом	
Усього	

5. Зміст практики

5.1. Особливості організації і проведення практики.

5.2. Завдання практики.

5.3. Обов'язки студентів під час проходження практики.

5.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	кількість одиниць	Максимальна кількість балів
...				
...				
		Разом	-	
Максимальна кількість балів:				
Розрахунок коефіцієнта:				

6.2. Перелік звітної документації.

6.3. Вимоги до звіту про практику.

6.4. Система контролю та критерії оцінювання.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

7. Рекомендовані джерела (за потреби)

8. Додаткові ресурси (за наявності)